

Allakkiaq

25-01-2022
Sags nr. 2021 – 16893
Akt nr. 19107443

Parisimi isumaqatigiissut

Postboks 1340
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: nap@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Parisimi COP21 december 2015-mi nunat ilaasortaasut 196-it NP-t Silap pissusianut ataatsimeersuarnermi silap pissusianut isumaqatigiisummik inatsisitigut pituttuisumik isumaqatigiissuteqarput; Parisimi isumaqatigiissut. Parisimi isumaqatigiissutip Kyoto-protokolli pisussaaffiliisumik piffissaasup aappaa 2020-mi naappat taatigivaa. Kyoto-protokolimit 1997-imi isumaqatigiisutigineqartumut allaanerussutaasoq tassaavoq drivhusgassinik aniatitsinerup procentimik siumoortumik aalajangersakkamik annikillisaanermik pituttorsimanngimmata.

Parisimi Isumaqatigiisummi silap pissusianut isumaqatigiisummi peqataasut imminnut pisussaaffilerput suliffissuaqanngikkallarnermi qaffasissusaasumut sanilliullugu nunarsuarmi kissakkiartorerup agguaqatigiisillugu 2 °C-it ataatingaatsiarsimaneqassasut aamma kissakkiartorerup 1,5 °C-nut killilersimaarneqarnissaa sulissutigineqassasoq.

Parisimi Isumaqatigiissut pingaarnertut inatsisitigut pituttorsimasuuvoq, taamaattorli nunagisami anguniakkat inatsisitigut pituttorsimasuunngillat. Peqataasut tamarmik imminnut pisussaaffilerput nunagisaminni aalajangersimasumik anguniangassalersornissamik, Nationally Determined Contributions (NDC-inik taaneqartartunik).

Parisimi Isumaqatigiissut naapertorlugu, nunat suliffissuaqarfiusut aningaasaqarnermut tamarmut drivhusgasinik aniatitsinerit annikinnerulernissaannut anguniagassat pituttorfiusut aalajangersaaffiginissaannut siuttuujuartariaqarput. Nunat ineriartorfiusut akiuniarnermut suliniutitik nukittorsartuartaqarpaat, nunamilu namminermit pissutsit assigiinngitsut eqqarsaatigalugit piffissap ingerlanerani aningaasaqarnermut tamarmut drivhusgasinik aniatitsinerit annikillisaarnissaannut killilersuinissamullu anguniagassat anguniarlugit ingerlatsilernissaat nukingisaarutigineqarluni. NDC-it nunat akornanni assigiinngissitaarput. Nunat ataasiakkaat annikilliliinissamut takkussaat assigiinngiinnaratik, aammali nunat ataasiakkaat anguniakkamik inississornerisa periusaat assigiinngissitaarlutik.

Qallunaat kunneqarfiannut ilaasutut, Kalaallit Nunaat Parisimi Isumaqatigiisummut ilanngutissagaluarpas, isumaqarpoq Kalaallit Nunaat silap pissusianut anguniagalersussasoq NP-ut nassiutissagai. Nuna tamakkerlugu silap pissusianut

anguniakkat aalajangersimasat Danmarkip silap pissusia pillugu ilanngussaanut attuumassuteqaratik.

2016-imi Kalaallit Nunaata Parisimi Isumaqatigiissummut nunatut nangaanartoqartitsinerata tunuliaqutaa.

2015-mi Naalakkersuisuusut isumaqatigiinniarnerup nalaani sulissutigisimavaat, Parisimi Isumaqatigiisutip nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffii akuersissutigineqassat, immikkullu nunap inoqqaavisa ineriartornissamut pisinnaatitaaffii, NP-ni Nunap Inoqqaavisa Pisinnaatitaaffii pillugit nalunaarut tunuliaqutaralugu.

Parisimi Isumaqatigiisut inatsisitigut pituttuisumik nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiinik imaluunniit nunap inoqqaavisa ineriartornissamut pisinnaatitaaffiinik imaqqanngilaq. Isumaqatigiisummi nunap inoqqaavi pillugit innersuussutituaq tassaavoq, nunap inoqqaavi pillugit inatsisitigut pituttuinngitsumik aallaqqaasi-unneqarsimasoq, silaannaap pissusianut nalimmassartarneq pillugu nunap inoqqaavisa ilisimasaannut attuumassuteqartoq. Kalaallit Nunaata nunap inoqqaavisa pisinnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaannik kissaateqarnera tassuuna naaperiarneqanngitsoorpoq.

Taamanikkut isumaqatiginninniartut periarfissat assigiinngitsut nalilersorpaat, taamanikkullu piumasaqaatitut qitiulluinnartoq tassaavoq Kalaallit Nunaat isumaqatigiisummut ilanngutissappat, Danmarkip nammatassatut agguarsiannut nammaqataassanngitsoq, tamannami Kalaallit Nunaata siunissami suliffissuaqarnikkut ineriartornissamut periarfissaanut kallaasinnaammat. Taamanikkummi naatsorsuutigineqarpoq Kalaallit Nunaat Parisimi Isumaqatigiisummut ilanngutissappat Danmarkip nammatassai aamma Kalaallit Nunatta nammatassanut ilanngutissasut. Taamanikkullu Naalakkersuisut martsii qaammat 2016-imi aalajangerput Parisimi isumaqatigiisummut Kalaallit Nunaat nunatut nangaassuteqarnerminik piumasaqassasoq.

Danmarkip Parisimi isumaqatigiisut atortussanngortippaa ulloq 1. november 2016-imi Kalaallit Nunaata nunatut nangaassuteqarnera ilanngullugu, kisiannili Savalimmiormiut nunatut nangaassuteqartinnagu.

Savalimmiut periusiat – Kunngeqarfimmi peqataasut imminnut artukkissanngillat

Savalimmiormiut ulloq 19. oktober 2016 qallunaat naalakkersuisuinut nalunaaruteqarput, Savalimmiormiut kissaatigingaat Kunngeqarfiup Parisimi isumaqatigiisummut naqissusingaanut peqataatinneqarnissamik kissaateqarlutik. Qallunaat savalimmiormiullu isumaqatigiinninniarnersa kingorna illuatungeriit ilutsumik isumaqatigiissuteqarput, kingorna

taaneqartartumik ”savalimmiormiut periusaanik”

Savalimmiormiut periusaat ilusaavoq, illuatungeriinnut artukkiinngitsaq. Ima isumaqarpoq, Savalimmiormiut nammineerlutik anguniakkatik aalajangersussangaat. Anguniakkallu taakkua Danmarkimut sunniinatillu artukkiinngitsut, killormullu aamma: Danmarkip nammineerluni pituttorneri aamma EU-iluani Savalimmiunut artukkiinngitsut.

Tamanna isumaqarpoq qallunaat CO2-mik annikillisaanissamut pisussaaffii Savalimmiuni atuutissanngitsut. Inatsisit naapertorlugit tamanna isumaqarpoq Savalimmiut nuna tamakkerlugu tapersiissutissaa aalajangeriigaq (NDC) Danmarkimut nassiuttassagaa, taannalu Danmarkip EU-mut tapiliussatut aamma immikkoortutu nassiutissagaa.

Periuseq taanna aamma Naalakkersuisut atorusullugu kissaatigaat. Taamaasiornikkut Kalaallit Nunaata nammineq silap pissusianut anguniagassatut siunniussat aalajangertassavai, Danmarkip/EU-p anguniakkatut pisussaaffiinit artukkersorneqarnani.

Kalaallit Nunaat nunatut nangaanartoqartitsinera pillugu Naalakkersuisut 2016-imi Danmarkimut nalunaaruteqannginnerminni, taamanikkut Naalakkersuisusunit 2015-imi 2016-milu savalimmiormiut periusaat misissorneqarsimanngilaq qulaajarneqarsimananilu. Periuseq taanna Kalaallit Nunaata Parisimi isumaqatigiissummut ilanngunnissaamut periarfissaanut toqqammaviuvoq.

Periuseq taanna Kalaallit Nunaanni siunissami suliffissuaqarnikkut ineriartornissamik kissaaneqarneranut akerliunngilaq

Parisimi Isumaqatigiisutip iluani Kalaallit Nunaata silap pissusianut tapiissutaa aamma nuna tamakkerlugu silap pissusianut periusissia

Inatsisartut aalajangissappassuk, Kalaallit Nunaat Parisimi Isumaqatigiissummut peqataalissasoq, taava silap pissusianut tapiissutissaq (NDC) suliarineqalissaaq. Peqataalernermut atatillugu piumasaqaataanngilaq aalajangeriikkamik silap pissusianut tapiisummik peqareernissaq, suliarlu taamaasilluni peqataalereernerup kingorna suliarillugu aallartinneqarsinnaalluni.

Silap pissusianut periusissiaq kalaallit NDC-anut tunngaviliisussaaq. Periussissiassallu suliaasaqarfiit tamarluinnangajavii kalluassavai. Kommunit, inuussutissarsiortut aamma innuttaasut Kalaallit Nunaata siullerpaamik nuna tamakkerlugu silap pissusianut periusissiassaanut akuutinneqassapput.

Silap pissusianut periusissiap, ilaatillugu kingunerisassaasa qulaajarneqarnera nalunaarsussavaa, silap pissusiata allanngoriartorneranut naaperiaanermi suliniutaasut tigussaasut, aningaasarsiornermi ineriartornermik pisariaqartitsineq oqimaaqatigiisillugu, Kalaallit Nunaata suut periarfissarinerai.

Silap pissusianut periussissiassap ineriartortinnissaa nunarsuarimi NP-it anguniagaanut, nuna tamakkerlugu piujuartitsilluni ineriartornermi sulinerimi pilersaarutip malittarineqarnissanut atuutsittilernissaanullu aggersumut suliamut atatillugu isiginiarneqassaaq. Nunarsuarimi anguarniakkt 13: Silap pissusianut sulianiutit nassuiarpaat anguniakkat immikkoortut arlallit aamma uuttuutit, qanoq ilillutik nunat ataasiakkaat silap pissusianut unammillingassat suliarissaneraat.

Pisortani aningaasatigut aamma allaffissornikkut kingunerisassat

Parisimi isumaqatigiissuumjut ilaalernerup kingunerissavaa soqutigineqarnerup annertusinera aammalu silap pissusianut attuumassutillit aningaasaateqarfinnut assigiinngitsunut appakaasinnaaneq aamma silap pissusianut qajassuussisnik qorusnnut ikaarsaarnermi nunat tamalaat oqalliffiini aningaasanik tapersersuisunut.

Kalaallit Nunaat Parisimi Isumaqatigiissuumut ilaalissaaq, Danmarkip nammatassatut agguarsiassanut tiguseqataanani aamma siumoortumik aalajangikkamik CO₂-mik annikillisaanissamik suliniutinilluunniit pituttornani. Inuiaqatigiinni- amma inuutissarsiornermi aningaasatigut kinguneqaataasussat eqqarsaatigalugit apeqqutaassaaq, suut silap pissusianut tapiissutissat Kalaallit Nunaata nammineerluni aaljangernerai. Kalaallit Nunaata nammineerluni anguniagassani inuutissarsiortut kommuunillu peqatigalugit suliarisinnaavai aamma aningaasatigut ineriartornissamik pisariaqartitsineq sillimaffigisinnaallugu, Kalaallit Nunaanni qorsummut ikaarsaarnermut periarfissaasunut attuumassutillit ilanngullugit.

Pisortani allaffissornikkut kingunerisassai eqqarsaatigalugit, Kalaallit Nunaata Parisimi Isumaqatigiisummut ilanngunnerata malitsigissavaa, Kalaallit Nunaata silap pissutianut suliniutini Silap Pissusianut Isumaqatigiisummut paasissutissat tunniuttarnissaat. Kalaallit Nunaata silap pissusianut isumaqatigiisummut drivhusgassinik tingooraneq aniatitallu maannakkut nalunaarutigisareerpai. Nalunaarutiginnittarnerlu Parisimi Isumaqatigiisummi ingerlatiinnarneqassaaq. Kalaallit Nunaata NDC-it piareerpagit, anguniakkanik piviusunngortinnissaamut tunngatillugu siuariartorneq aamma nalunaarutigineqartassaaq. Nalunaarutiginnittarnissamut aningaasartuutit, aningaasaliissutaasut iluanni ingerlanneqarsinnaasut naatsorsuutigineqarpoq.

Inuutissarsiornermi aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat

Parisimi Isumaqatigiisummut ilanngunneq inuutissarsiornermi ingerlataqartunut siumut aalajangerneqareersumik kinguneqassanngilaq. Kalaallit Nunaata silap pissusianut periusissiaa, Kalaallit Nunaata NDC-anut tunngaviliisussaq sulii suliarineqanngilaq. Taamaattumik maannakkumuungallartoq aningaasatigut allaffissornikkulluunniit kingunerisassat nalilersorneqarsinnaanngillat, soorluttaaq taamaattoq Kalaallit Nunaata NDC-ivi kalaallit inuutissarsiortuut. Silap pissusianut periusissiaq kingusinnerusukkat aalajangerneqareerpat, inuutissarsiornermik sulialinnut kinguneqarsinnaassaaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunerisassat

Parisimi Isumaqatigiisummut ilanngunneq innuttaasunut siumut aalajangerneqareersumik kinguneqassanngilaq.